

Lisa 1. Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahenduse avalikul väljapanekul esitatud ettepanekud

Nr	Ettepaneku esitaja/ kirja kuupäev	Ettepanek	Otepää Vallavalitsuse seisukoht
1.	Keskkonnaamet, 03.11.2023 nr 6-2/23/19347-2	1. Märgive, et Keskkonnaameti poole on korduvalt pöördunud kohalikud elanikud piirkonnas juba olemasoleva mürahäiringu tõttu, seega on väga oluline tagada, et Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringusse lisatakse lähteülesandes viidatud määruse nr 32 § 3 kohane mürahinnang prognoositava müra leviku ulatuse ja olemasoleva müraga koosmõju määramiseks ja piiramise kavandamiseks. Lisame, et Keskkonnaamet edastas Otepää valla üldplaneeringu menetluses 22.05.2022 kirjaga nr 6-5/23/7172-2 „Ettepanekud Otepää valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule“ ettepanekud ning kirja p 33 märkisime: „Märgive, et Lisame, et Keskkonnaamet edastas Otepää valla üldplaneeringu menetluses 22.05.2022 kirjaga nr 6-5/23/7172-2 „Ettepanekud Otepää valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule“ ettepanekud ning kirja p 33 märkisime: „Märgive, et Keskkonnaametile on korduvalt olemasoleva UPM-Kymmene Otepää AS tootmistegevuse osas (Rummu katastriüksuse ja Hundisoo piirkonnas) esitatud kaebusi mürahäiringute kohta kohalikele elanikele, viimased saabusid e-kirjaga 02.05.2023 ja 22.05.2023 ning saadeti samaaegselt ka Otepää Vallavalitsusele. Seega on küsitav, et kui juba olemasoleval tootmistegevusel esineb mürahäiring ning kui leiab kinnitust, et müra normtasemeid on ületatud, kuidas on tootmispiirkonna arendamine ja sinna lisanduvate tegevuste (ka laohoone rajamine, mis eeldab lisanduvat tootmistransporti jms) puhul müra häiringuid ennetatud, kui need juba on tõenäoliselt ületatud?“ Mistõttu on väga oluline, et nii Hundivälja kui ka Tehase ja	1. Arvestatud. Selgitus: Detailplaneeringu lähteseisukohtade on toodud mürahinnangu koostamise nõue. Mürahinnang lisatakse detailplaneeringu koostamise järgnevas etapis.

		Rummu katastriüksuste arendustegevuste koosmõju osas antakse erapooletu mürahinnang prognoositava müra leviku ulatuse ja olemasoleva müraga koosmõju määramiseks ja piiramise kavandamiseks.	
2.	Kristjan Rebane, 9.11.2023	1. Kuna juba praegu on müra normtasemed ületatud, seni pole arvesse võetud märkimisväärselt laiendatava tootmistegevuse häiringut ning pole kavandatud mitte ühtegi reaalselt toimivat müra vähendamise meetet (nt teatud tegevuste ajaline piiramine, standardile vastavate müratõkete rajamine) tuleks astuda samm tagasi mõlema detailplaneeringu puhul ning algatada keskkonnamõju strateegiline hindamine analüüsivaks müra kumulatiivset mõju planeeringuteüleselt ning võtta aluseks sh ka TalTech Ärikorralduse instituudi Ergonoomialabori poolt läbi viidud müramõõtmised.	Mitte arvestada. Selgitus: Keskkonnamõju strateegilise hindamisealgatamist ja mittealgatamist kaalus Otepää Vallavolikogu 17.11.2022. a otsuses nr 1-3/50. Detailplaneeringu lähteseisukohtade on toodud mürahinnangu koostamise nõue. Mürahinnang lisatakse detailplaneeringu koostamise järgnevas menetluses. TalTech Ergonoomialabori poolt 2022. a juulis tehtud mõõtmisprotokoll nr 18082022 „Tööstusmürast tingitud keskkonnamüra mõõtmine Otepää linna elamurajoonis“ ja kordusmõõdistus (mõõdistamiste läbiviimise aeg 13.-14. veebruar 2022) materjalid on edastatud mürahinnangu koostajale.
3.	Mart Roop, 08.11.2023	1. Koostada välisõhu mürakaart. Välisõhu mürakaart koostatakse olulist mürahäiringut põhjustavate müraallikate ja nendest ümbritsevasse piirkonda leviva müra kohta (AÕKS § 63 lg 1). Välisõhu mürakaardi koostamise aluseks on müra normtaseme ületamine või elanike põhjendatud kaebuste korral tehtud mõõtmised, mis kinnitavad olulist mürahäiringut (AÕKS	1. Arvestatud. Selgitus: Mürakaardid on koostatud (Promethor Oy, töö nr. PR10465-Y02 „Mürasuuring. UPM-Kymmene Otepää OÜ vineeritehase piirkond.“

	§ 63 lg 2). Need tingimused on mõlemad täidetud. Koostatava mürakaardi andmed on olulised maakasutuse juhtotstarvete ning vajalike maakasutustingimuste ja piirangute määramisel. 2. Planeeringule lisada Tallinna Tehnikaülikooli Ärikorralduse Instituudi Ergonoomialabori poolt teostatud müramõõdistused. (Olgu lisatud, et Tallinna Tehnikaülikooli Ärikorralduse Instituudi Ergonoomialaboril puudub akrediteering keskkonnamüra mõõtmiste jaoks alates 28. novembrist 2022. Kuna mõõtmised viidi läbi perioodil 3. - 20. Juuli 2022 aastal, siis keskkonnamüra mõõtmiste akrediteering kehtis.) 3. Tehase ja Rummu ning Hundivälja detailplaneeringute eskiislahendustes pole esitatud ühtegi füüsilist müraleevendusmeetodit peale kaitsehaljastuse. Hetkel olemasolev tehas on UPM Kymmene Otepää OÜ sõnul ümbritsetud samuti kaitsehaljastusega, kuid see ei täida juba praegu oma eesmärki, seega pakkuda lahendusena kaitsehaljastust tehasele, mis laieneb inimeste elamutele aia taha ning suureneb mitmekordseks, ei ole toimiv lahendus.	2. Arvestatud. Selgitus: Keskkonnamõju strateegilise hindamisealgatamist ja mittealgatamist kaalus Otepää Vallavolikogu 17.11.2022. a otsuses nr 1-3/50. Detailplaneeringu lähteseisuskohtade on toodud mürahinnangu koostamise nõue. Mürahinnang lisatakse detailplaneeringu koostamise järgnevas etapis. TalTech Ergonoomialabori poolt 2022. a juulis tehtud mõõtmisprotokoll nr 18082022 „Tööstusmürast tingitud keskkonnamüra mõõtmine Otepää linna elamurajoonis“ ja kordusmõõdistus (mõõdistamiste läbiviimise aeg 13.-14. veebruar 2022) materjalid on edastatud mürahinnangu koostajale. 3. Mitte arvestada. Selgitus: Detailplaneeringu lähteseisuskohtade on toodud mürahinnangu koostamise nõue. Mürahinnang lisatakse detailplaneeringu koostamise järgnevas menetluses. Mürahinnangus antakse soovitud müraleevendusmeetotite kohta.
--	---	---

		Planeeringusse lisada toimivad müraleevendusmeetodid laieneva UMP Kymmene Otepää OÜ ümber müratõkete ja kaitsevallide näol. Ümberkaudsetel kinnistutel on juba hetkel igapäevaselt probleeme UPM Kymmene Otepää OÜ-st tuleneva müra ja õhusaastega ning nendele probleemidele pole tehasel olnud mingisugust huvi lahendusi leida. Meie elukeskkond on juba praegu ebainimlik, seega kuidas planeerib UPM Kymmene Otepää OÜ tagada inimväärsed elutingimused kui laienetakse inimeste hoovideni ning ei rakendata mitte ühtegi leevendusmeetodit peale kaitsehaljastuse, mis ei ole töötav lahendus, kuna rajatav kaitsehaljastus hakkab oma funktsiooni täitma alles aastakümnete pärast. Sellest tulenevalt oleme hetkel esitatud planeeringutele kategooriliselt vastu.	
4.	Planeeritava ala läheduses asuvate majade elanikud, 10.11.2023	1. Jätta Hundivälja kinnistu maakasutuse otstarve täies ulatuses muutmata või määrata see kaitsehaljastuse maa-alaks.	Otepää Vallavalitsus kujundab ettepanekule seisukoha 7.12.2023. a toimuvaks detailplaneeringu eskiislahenduse täiendavaks avalikuks aruteluks.
5.	Vahur Leetsi 5.11.2023	1. 1. Hundivälja detailplaneeringu lähtedokumendiks on märgitud punktis 1.2 „Planeeringule on koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang (koostaja Alkranel OÜ, 2022. a).” Hundivälja detailplaneeringus on selle lähtedokumendiga arvestatud osaliselt. Välja on jäänud olulisem osa- TalTech Ergonoomialabori 03.juuli- 20. juuli 2022 mõõtmisprotokoll 18082022. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu edasine menetlemine sellisel kujul peatada, kuna lisatud lähtedokumendi olulisema osaga pole arvestatud. 2. Hundivälja detailplaneeringu eskiislahenduse punktis 2.12. Planeeringu elluviimine on märgitud: „Planeeringu elluviimisel	Otepää Vallavalitsus kujundab ettepanekutele seisukohad 7.12.2023. a toimuvaks detailplaneeringu eskiislahenduse täiendavaks avalikuks aruteluks.

	tuleb arvestada ptk 2.9 ning keskkonnamõju eelhinnangus toodud nõuetega.” Eelhinnangus on märgitud: „Siinkohal tuleb aga välja tuua, et seoses arendusest (ptk 1.1) huvitatud isiku tegevusega (kirjeldatud käesolevas ptk-s) on tekkinud Otepää Valla kohalikel elanikel (eeskätt linnaelanikel) ikkagi teatavaid murekohti ettevõtte tegevusest tulenevaga. Mh tuuakse välja tootmistegevusest tekkivat müra, millest öist müra tuuakse välja probleemina ning mõningal juhul on täheldatud ka lõhnahäiringuid.” „Siiski vajaks käsitletav DP menetlus täiendavaid tõendeid, et uuendatav maakasutus võimaldab täiendavalt minimeerida UPM-Kymmene Otepää OÜ t ootmisest (ptk 1.2) johtuvaid mürahäiringuid linna elamualadele.” Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu edasine menetlemine sellisel kujul peatada, kuna keskkonnamõju eelhinnangus tooduga pole arvestatud. 3. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislaghenduse menetlemine sellisel kujul peatada, kuna ta on vastuolus KeÜS § 14. Hoolsuskohustus. Igaüks peab rakendama meetmeid oma tegevuse või tegevusetusega põhjustatava keskkonnahäiringu vähendamiseks niivõrd, kui võrd seda on mõistlik eeldada. Teadaolevalt pole juba hetkel leviva müra tõkestamiseks vajalikke samme ette võetud ning rahuldavalat selgitatud, kuidas tehase laienemisel elamupiirkondadele veelgi lähemale peaksid müra probleemid saama lahendatud. Sellises olukorras ei tohi puhvertsoone vähendada / kaotada. 4. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahenduse menetlemine sellisel kujul peatada, kuna juba tema algatamine polnud kooskõlas PlanS § 128 (2) 1) ja 4) (2)	
--	---	--

		Detailplaneeringut ei alkatata eelkõige juhul, kui: 1) algatamine on ilmselgelt vastuolus üldplaneeringuga; 4) planeeringu elluviimisega kaasneks ebaproportsionaalne kolmanda isiku õiguste riive. Lähtudes PlanS § 142 (1) pole kohalik omavalitsus piisavalt põhjendanud kehtestatud üldplaneeringu muutmise vajadust. Üldplaneeringus täitis täna Hundivälja kinnistu puhvertsooni rolli tehase ja linnaelanike vahel. Planeeringu elluviimisel on lähtutud ainult eraettevõtte majanduslikust huvist. Tähelepanuta on jäänud piirinaabrite ja kogu kogukonna õiguste riive. Ilmselgelt on kohalik omavalitsus põhjendanud üldplaneeringu muutmise vajadust liiga vähe ja see on ka väga ühekülgne. 5. Teen ettepaneku vastavalt PlanS § 11 (1) lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lähtedokumentide hulka TalTech Ergonoomialabori 03. juuli- 20. juuli 2022 mõõtmisprotokoll 18082022 mis on kooskõlas Eesti Vabariigi seadustega ja muude õigusaktidega. Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus on sellele tähelepanu juhitud. 6. Teen ettepaneku vastavalt PlanS § 11 (1) lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lähtedokumentide hulka TalTech Ergonoomialabori 13. veebruar-14. veebruar 2023 mõõtmisprotokoll 09032023, mis on kooskõlas Eesti Vabariigi seadustega ja muude õigusaktidega. 7. Otepää vallavalitsus on eelnevalt TalTech Ergonoomialabori poolt teostatud müramõõtmisega mitte arvestamise selgituseks Rahandusministeeriumile vastanud: „Promethor Oy teostatud müramõõtmise lähteülesande ja mõõtmise teostamisse olid kaasatud kõik huvitatud osapooled, sh kohalik elanikkond. TalTech Ergonoomialabori poolt teostatud mõõtmiste puhul meile teadaolevalt kogukonda ja Otepää Vallavalitsust kaasatud	
--	--	---	--

		ei olnud.” Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, milline konkreetne õigusakt kohustab kogukonda ja kohalikku omavalitsust teavitama eesesisvast müramõõtmisest. 8. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, mida on UPM -Kymmene Otepää OÜ teinud käesoleval aastal müra vähendamiseks. Terviseamet: „Kui müra ületab piirväärtuse on müra tekitaja kohustatud müra vähendama.” Ka käesoleval aastal on tehtud hulga kaebuseid Terviseametile ja Keskkonnaametile. Need edastatakse ka Otepää vallavalitsusele ja ilmselt on nendest teadlik UPM -Kymmene Otepää OÜ juhtkond. Käesolevas detailplaneeringus oleks mõistlik tarvitusele võetud meetmeid tutvustada, et näidata kuidas soovitakse tulevikus samuti elukeskkonda parandada ja müra vähendada. 9. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringus lahti seletada, mis aegadel toimub UPM -Kymmene Otepää OÜ territooriumil palkide transport. Promethor Oy mürauuringu ajal seda öösel ei tehtud, hilisemate TalTech Ergonoomialabori poolt teostatud mõõtmiste ajal jälle tehti. Käesolevas detailplaneeringus lubatakse seda öösel teha. Vajalik on täpne selgitus, kuna palgivirnade läheduses müra tekitavaid töid täna tehakse ja kuidas tulevikus plaan oleks. 10. Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringu punkti 2.9. Otepää vallavalituse poolt tellitud ja Alkranel OÜ poolt 2022 aastal koostatud Hundivälja DP ja KSH eelhindangus kirja panduga: „Tallinna Tehnikaülikooli	
--	--	---	--

		ärikorralduse instituudi Ergonoomialabor viis 2022. aasta juulis läbi müra mõõtmise käesoleva KSH EH objekti lähialal (vt ka ptk 1.2), seoses vineeritehase tegevusest tuleneva müraga. Mõõtmise tellis Mart Roop. Mõõtmised toimusid kolmes kohas: Hundisoo 5, Aakre metuskond 49 ja Kalda tn 8 kinnistutel. Mõõtmised toimusid nii päeval (07.00-23.00) kui ka öisel (23.00-07.00) ajal ning tuvastati ka impulssmüra. Impulssmüra tekitamine on aga keelatud peale 19.00, juhindudes määruse „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ lisast 1. Vastava määrusega sätestatud müra normtasemed on toodud tabelis 2.1. Sihtväärtused rakenduvad mh aladele, kus hoonestuse kasutuselevõttu on planeeritud peale 2002. a (st varem nt mitte tiheasustatud/kompaktselt asustatud alal). Tallinna Tehnikaülikooli mõõtmistulemuste protokolli kokkuvõttest nähtus, et mõõdetud tööstusmüra ületas nii päevast (60 dBA) kui öist piirväärtust (45 dBA). Mõõtmistulemuste järgselt, mis teadaolevalt esitatakse ka kohalikule omavalitsusele 2022. a septembris, oli siiski probleemseim öine müra (nt Hundisoo 5 kinnistul fikseeriti kuni 71,1 dB müra ekvivalenttase 03.07.22. a).” 11. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusele lisada, et antud detailplaneeringu realiseerumise üks võimalus oleks, kui täna UPM-Kymmene Otepää OÜ suudaks täita Keskkonnaministri 16.12.2016 määrust nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ Lisa 1: Impulssmüra põhjustavat tööd, võib teha tööpäevadel kella 7.00–19.00.	
--	--	---	--

	12. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et impulssmüra on ohtlikum kui arvatakse ja võib põhjustada kuulmiskadu, suurt stressi ning seda on ka teaduslikult palju tõestatud (Smalt, et al. 2022, doi.org/10.1121/10.0013848; Arenas, J. 2021, International Journal of Acoustics and Vibration (Vol. 26, Issue 4); Davis, et al. 2017, doi:10.1016/j.heares.2016.10.020; Henderson, et al. 1986, doi.org/10.1121/1.394052; Raghunathan, et al. 1998, doi.org/10.1016/S0376-0421(98)00013-X). UPM-Kymmene Otepää OÜ tootmistegevus täna impulssmüra tekitab ja seda tõestab ka TalTech Ergonoomialabori mürauring. 13. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu punktis 2.9. lahti seletada ja anda ka konkreetne vastus Keskkonnaameti seisukohale: „... Seega on küsitav, et kui juba olemasoleval tootmistegevusel esineb mürahäiring ning kui leiab kinnitust, et müra normtasemeid on ületatud, kuidas on tootmispiirkonna arendamine ja sinna lisanduvate tegevuste (ka laohoone rajamine, mis eeldab lisanduvat tootmistransporti jms) puhul müra häiringuid ennetatud, kui need juba on tõenäoliselt ületatud?” 14. Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringu punkti 2.9. „detailplaneeringu menetluses viia läbi müra modelleerimine...” ja lisada Otepää vallavalitsuse poolt tellitud ja Alkranel OÜ poolt 2022 aastal koostatud Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus tehtud soovituslikeks kasutada TalTech Ergonoomialabori poolt läbiviidud (2022) mürauringus kogutud andmeid (mürauringu tellija Mart Roop).	
--	---	--

		15. Rahandusministeerium oma kirjas 21.10.2022 nr 15-3/7407-2 tegi ettepaneku: „...lisada TalTechi Ergonoomialabori poolt juulis 2022. aastal tehtud mõõtmisprotokolli nr 18082022 Tööstusmürast tingitud keskkonnamüra mõõtmine Otepää linna elamurajoonis.” Otepää vallavalitsus vastas: „Mitte arvestatud. Selgitus: Otepää Vallavalitsus lähtub mürauringu osas Promethor Oy poolt teostatud mürauringust.” Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringut ja selgitada, miks Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus ja Hundivälja detailplaneeringus pole Promethor Oy mürauringust lähtunud, kuigi vald seda ometi üheselt väidab. 16. Rahandusministeerium oma kirjas 21.10.2022 nr 15-3/7407-2: „Vastavalt PlanS § 4 lõike 2 punktile 5 tuleb Otepää Vallavalitsusel tagada, et detailplaneeringu koostamisel hinnatakse selle elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid. Otepää vallavalitsus vastas: „Arvestatud” Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringut ja lisada milliseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avaldavaid mõjusid on Hundivälja detailplaneeringus täna arvestatud. 17. Keskkonnaamet oma kirjas 11.10.2022 nr 6-5/22/17922-2 juhib tähelepanu müraga seonduvale: „Juhime tähelepanu, et uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtasest atmosfääriõhu kaitse seaduse § 58 lg 1 kohaselt.” Otepää vallavalitsus vastas: „Arvestatud.	
--	--	---	--

		Selgitus: Täiendatud on lähteseisukohtade punkti 7.13 Mära-, vibratsiooni-, saasteriski- ja insolatsioonitingimusi ning muid keskkonnatingimusi tagavate nõuete seadmine.” Teen ettepaneku, et Otepää vallavalitsus selgitaks mida ja kus on täiendatud ja milline on olnud selle mõju edasisele detailplaneeringu menetlusele. 18. Keskkonnaamet oma kirjaga 11.10.2022 nr 6-5/22/17922-2 juhib tähelepanu: „Juhul kui KSH siiski jäetakse algatamata, tuleb koostada kavandatava tegevuse mürahinnang detailplaneeringu koostamise käigus, kuna määruse nr 32 § 2 lg 1 alusel, kui planeeringuga kavandatakse ehitist või tegevust, mis võib kaasa tuua müra normtaseme ületamise, kuid selle puhul ei viida läbi keskkonnamõju strateegilist hindamist, peab planeeringudokumentatsioon sisaldama mürahinnangut.” Otepää vallavalitsuse vastus oli: „Arvestatud. Selgitus: Eelnõud täiendatud mürauuringu vajaduse osas. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringus välja tuua kuidas täiendati eelnõud mürauuringu vajaduse osas ja kus tänases detailplaneeringu eskiislahenduses on see välja toodud. 19. Teen ettepaneku lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse punkti 2.2: „Antud kinnistuid ja sinna rajatavaid laoplatse ei tohi edaspidiselt ka mitte ajutisel eesmärgil kasutada palkide ladustamise platsina”. 20. Teen ettepaneku punkti 2.9. lisada: Otepää vallavalitsus teeb jätkuvalt kõik selleks, et oma kodanikke säästa ööpäevaringsest ja väga häirivast palkide transpordil tekkivast mürast ja suurtootmiste õhusaastest Otepää kesklinnas ning täidab jätkuvalt Kliimaministeeriumi ettekirjutust: „Euroopa Liidus on kavandatud, et roheleppe ambitsioonid	
--	--	--	--

	koostoimes teiste algatustega peaksid 2030. aastaks vähendada rohkem kui 55% võrra õhusaastest tingitud tervisemõjusid (enneaegsed surmad) ja 30% võrra transpordimürast krooniliselt häiritud inimeste osakaalu.” (https://kliimaministeerium.ee/energeetika-maavarad/valisohk/mura#mura-ja-rohelepe) 21. Vastavalt Euroopa Keskkonnaameti keskkonnamüra eksperdi Eulalia Perise arvamusele on mürasaaste suur probleem nii inimeste tervisele kui ka keskkonnale. Ta on muuhulgas toonud näite, kus: „Suur hulk linnu ja piirkondi on loonud ka vaiksed piirkonnad, kus inimesed saavad linnamürast puhata. Need on enamasti haljasalad, näiteks pargid või looduskaitsealad.” Täna on Otepää linnas ainuke parkmets selleks Kullalaane parkmets. Teen ettepaneku antud detailplaneeringus selgitada, miks on vallavalitsus sellest nii kergekäeliselt nõus loobuma? (https://www.eea.europa.eu/et/articles/murasaste-on-suur-probleem-nii) 22. Vastavalt Transpordiameti seisukohale: „Välisõhus leviva müra vähendamise teematikaga tegelevad Eestis Keskkonnaministeerium ja Sotsiaalministeerium koos allasutustega, kohalikud omavalitsused ja müraallikate valdajad.” Teen ettepaneku antud detailplaneeringusse lisada, kuidas tegelevad müra vähendamisega kohalik omavalitsus ja müraallika valdaja? 23. Teen ettepaneku punkti 2.9 lisada: „Mürasaastet hinnatakse õhusaaste järel tähtsusest teisel kohal olevaks tervist kahjustavaks teguriks.” 24. Teen ettepaneku punkti 2.9 lisada: „Müra mõju	
--	---	--

	inimorganismile on kumulatiivne ja kahjustused võivad ilmnedas alles aja möödudes.” 25. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendust täiendada Otepää vallavalituse poolt tellitud ja Alkranel OÜ poolt 2022 aastal koostatud Hundivälja DP ja KSH eelhindangus välja tooduga: „Otepää valla üldplaneering (ÜP; 2013) – Otepää valla ÜP-s on Hundivälja kinnistu määratud puhkema, haljasala ja parkmetsamaa kasutusotstarbega alaks, vt joonist 2.2. Nimetatud kasutusotstarbega ala peamiseks eesmärgiks on võimaldada tegevusi välisõhus, nt sportimine ja vabaõhuürituste korraldamine. Lisaks sellele aitavad sellised alad vältida tootmisest tulenevate võimalike negatiivsete mõjude (müra, õhusaaste) kandumist naaberaladele. ÜP-s on välja toodud järgmine: Inimese täisväärtuslikuks eluks on vajalik parkide, haljasalade, looduslike ja poollooduslike metsaalade olemasolu. Samuti tõstab haljastus koha esteetilist väärtust ning muudab inimese elukeskkonna tervislikumaks ja meeldivaks. Nende toimimine ja edasiarendamine on oluline meeldiva elukeskkonna kujundamisel ning liikumiseks, virgestuseks ja spordiga tegelemiseks. Otepää valla keskkonnaväärtusteks on mh Otepää väikelinlik miljö, Otepää aedlinna miljööväärtuslik ruum, pargialad ning atraktiivne turismi- ja puhkemaastik. Ruumilise arengu eesmärkides on mh nimetatud linna roheline üldilme säilitamist.” Tegu on täna kehtiva üldplaneeringuga ja sellest peab juhinduma. 26. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusele lisada, et Hundivälja kinnistu piirneb täna kehtiva üldplaneeringu kohaselt Hundisoo 5A parkmetsadega.	
--	--	--

	Haljasala ja parkmetsa maa on valdavalt linnalisele asulale iseloomulikud puhkuseks ja virgestuseks mõeldud looduslikud ja poollooduslikud metsaalad. Vastavalt keskkonnaministri määrusele nr 71 tuleb tööstusala ümbruses olevad virgestusalad lugeda I kategooria müra tundlikeks aladeks, mille juures tuleb müraolukorra normidele vastavuse hindamisel lähtuda tööstusmüra piirväärtusest, mis on 55 dB päeval (Ld) ja 40 dB öösel (Ln). Lähtuma peab kehtivast üldplaneeringust. 27. Täna on põhiline müraallikas (palkide ladustamine) 400 meetri kaugusel parkmetsa servast ja ületab TalTech Ergonoomialabori mürauurigute kohaselt vastavat lubatud mürataset parkmetsa piiril ligi 2 korda. Teen ettepaneku, et Otepää Vallavalitsuse selgitab planeeringus, kuidas saab Hundivälja detailplaneeringu realiseerumisel, kui puhverala täidetakse mitme uue müraallikaga ja jääb alles ka senine müraallikas, vastata tulevikus normidele. 28. Punktis 2.5 on kirjas: „Soovitav on säilitada olemasolevad puud, mis ei jää planeeritud hoonete ja rajatiste alale.” Hundivälja detailplaneeringu algatamise järgselt eemaldati Otepää vallavalitsuse loal või vaikival nõusolekul suured põlispuud Hundivälja ja Hundisoo 5A servast. Teen ettepaneku punkti 2.5 lisada, et enne Hundivälja detailplaneeringu realiseerumist oleks soovituslik UPM-Kymmene Otepää OÜ juhtkonnal edaspidiselt olmasolevad põlispuud säilitada ja oodata ära käesoleva detailplaneeringu jõustumine. 29. Teen ettepaneku punkti 2.5 täienada ja lahti seletada, miks Hundivälja ja Hundisoo 5A servas kasvanud suured ja kõrged põlispuud kõrghaljastuseks ei sobinud, küll aga nüüd samasse	
--	--	--

		kohta istutatavad taimed sobivad? 30. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Otepää vallavalitsus on teadlik AÕKS § 59 kirja panduga („Müraallika valdaja tagab, et tema müraallika territooriumilt ei levi normtasel ületavat müra.”) ja ei ürita kiirkorras antud detailplaneeringut läbi suruda tootmismaa laienemiseks puhvertsooni arvelt, kuna täna seda punkti täita ei suudeta ja millele ka eelhinngangus on tähelepanu juhitud. Juhin tähelepanu, et ka nende ettepanekute tegemise käigus on tehtud avaldused kohaliku kogukonna poolt nii Keskkonnaametile kui ka Terviseametile seoses UPM-Kymmene Otepää OÜ tootmistegevusest tingitud häiretest. On alust arvata, et need on ka edastatud vallavalitsusele. 31. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, et Hundivälja detailplaneeringu naabrusse jäävad hoonestamata kinnistud on Terviseameti soovitusel (Terviseameti kiri nr. 9.3-1/22/9938-2) otstarbekas jätta hoonestamata ja seal pole mõistlik ka tulevikus ehitustegevust arendada. 32. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Hundivälja detailplaneeringu naabrusse jäävad hoonestamata kinnistud on Terviseameti soovitusel (Terviseameti kiri nr. 9.3-1/22/9938-2) otstarbekas jätta hoonestamata ja on seega maaomanikele edaspidiselt kasutatud ning on mõistlik jätta tootmismaade ja Otepää linna elanike vahele puhvertsooniks. Näiteks ei saa pereelamumaad kasutada pereelamu ehituseks. 33. Teen ettepaneku Hundivälja katasriükuse detailplaneeringu	
--	--	---	--

	eskiislahendusse lisada, et Hundivälja detailplaneeringu naabrusse jäävad hoonestamata kinnistud on Terviseameti soovitusel (Terviseameti kiri nr. 9.3-1/22/9938-2) otstarbekas jätta hoonestamata ja on seega maaomanikele edaspidiselt kasutatud ning on mõistlik jätta tootmismaade ja Otepää linna elanike vahele puhvertsooniks. Samuti puudub vajadus UPM-Kymmene Otepää OÜ-l neid peale detailplaneeringu realiseerumist omale osta, sest vallavalitsuse abiga sai need kätte täiesti tasuta. 33. Teen ettepaneku täienada punkti 2.12. Planeeringu elluviimine. „Planeeringu elluviimisel ei tohi kolmandatele osapooltele põhjustada kahjusid. Selleks tuleb tagada, et rajatavad hooned ja rajatised ei kahjustaks naaberkruntide kasutamise võimalusi (kaasa arvatud haljastust) ei ehitamise ega kasutamise käigus.” Vajalik on täpsustus, kuidas saab Hundivälja detailplaneering mitte kahjustada naaberkruntide kasutamise võimalusi, kui neid antud detailplaneeringu jõustumisel sihtotstarbeliselt kasutada ei saagi? Näiteks pereelamumaad kasutada pereelamu ehitamiseks? 34. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas tootmismaa laienemist puhvertsooni arvelt sooviv tehas kompenseerib kohalikule omavalitsusele kordades suuremad ebamugavused laienemise järgselt, kuna kõik mürakaebused edastatakse Terviseameti ja Keskkonnaameti poolt ka kohalikule omavalitsusele seisukoha võtmiseks ja probleemiga tegelemiseks. Loogika on, et kohalik omavalitsus võiks (võibolla ka peaks) sellele reageerima ja kulutama oma aega ning seeläbi ka maksumaksja raha. Igas omavalitsuses see ei tarvitse kehtida ja kui riigiametilt saadud kaebused on otse	
--	---	--

	prügikasti suunatud siis pole ju ka mingit kulu. 35. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas tootmismaa laienemist puhvertsooni arvelt sooviv tehas kompenseerib ümberkaudsetele maaomanikele häiringutest tingitud ebamugavused ja sellest tingitud kinnisvara hinna muutumise olematuks? Vajalik on konkreetsed ettepanekud antud detailplaneeringu realiseerimisest huvitatud ettevõttelt (UPM) koos kooskõlastustega nendelt, kes kvalifitseeruvad kompensatsiooni saajateks ja lisada antud detailplaneeringusse. Näiteks Nursipalus on see punkt täna olulisim, et detailplaneeringuga saaks üldse jätkata. Siin on aga see lihtsalt „unustatud”. 36. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas tootmismaa laienemist puhvertsooni arvelt sooviv tehas kompenseerib ümberkaudsetele maaomanikele häiringutest tingitud ebamugavused? Nursipalus on Eesti Vabariik seisukohal: „Samuti on töös toetus, mida makstakse otse elanikele eluhoonete heli ja vibratsioonihäiringu leevendamiseks. Selle täpsemad rakendamise tingimused on väljatöötamisel.” Vajalik on täpsustus milline toetusmeede täna on töös Otepää vallavalitsuses, et tagada inimväärne elu UPM - Kymmene Otepää OÜ naabruses elavatele Otepää valla kodanikele? (https://www.err.ee/1609138811/valitsus-kinnitas-nursipalu-harjutusvalja-uued-piirid-ja-kompensatsioonid-kov-idele) 37. Riigikaitsekomisjoni esimees Kalev Stoicescu märkis: „Riigikaitsekomisjoni hinnangulsoovib Kaitseministeerium	
--	--	--

		leida Nursipalu harjutusvälja laiendamise osas kõigile osapooltele võimalikult head lahendused koostöös kohaliku kogukonnaga.“ Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringut täienada ja lisada, millist koostööd teeb Otepää vallavalitsus kohaliku kogukonnaga ja kuidas antud detailplaneeringus seda kajastatud on. 38. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Otepää vallavalitsus arvestab edaspidiselt, et kui detailplaneeringute ja KSH eelhinnangutes juhitakse tähelepanu, et antud detailplaneering on KeHJS §2² kohaselt olulise keskkonnamõjuga ja seda tõestavad ka uuringud - tuleb algtada Keskkonnamõju strateegiline hindamine. 39. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, mitu eskiislahendust vald veel esitab ettepanekute tegemiseks enne kui Hundivälja detailplaneeringu ja KSH eelhinnangule esitatud ettepanekud, mida vald lubas arvestada, ka tegelikult arvestamist leiavad. 40. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse avalik arutelu, mis toimub Otepää vallavalitsuses 22.11.2023 kl.15.00 dokumenteerida täies mahus ja lisada käesolevasse detailplaneeringu eskiislahendusse. Samuti toimiti näiteks Nursipalu harjutusväljaku avalikul arutelul 07.10.2023. Seaduse kohaselt ja tuginedes eelnevale, lähevad Otepää vallavalitsuses „mitte arvestamisele” ainult kirjalikult esitatud ettepanekud. Soovin vastavalt PlanS § 135 (3) minu arvamus ja ettepanekud täies mahus avalikustada.	
--	--	---	--

6.	Tarmo Pütsepp, 30.10.2023 ja 06.11.2023	1. Hundivälja detailplaneeringu lähtedokumendiks on märgitud punktis 1.2 „Planeeringule on koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang (koostaja Alkranel OÜ, 2022. a).” Hundivälja detailplaneeringus on selle lähtedokumendiga arvestatud osaliselt. Välja on jäänud olulisem osa- TalTech Ergonoomialabori 03.juuli- 20. juuli 2022 mõõtmisprotokoll 18082022. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu edasine menetlemine sellisel kujul peatada, kuna lisatud lähtedokumendi olulisema osaga pole arvestatud. 2. Hundivälja detailplaneeringu eskiislahenduse punktis 2.12. Planeeringu elluviimine on märgitud: „Planeeringu elluviimisel tuleb arvestada ptk 2.9 ning keskkonnamõju eelhindangus toodud nõuetega.” Eelhindangus on märgitud: „Siinkohal tuleb aga välja tuua, et seoses arendusest (ptk 1.1) huvitatud isiku tegevusega (kirjeldatud käesolevas ptk-s) on tekkinud Otepää Valla kohalikel elanikel (eeskätt linnaelanikel) ikkagi teatavaid murekohti ettevõtte tegevusest tulenevaga. Mh tuuakse välja tootmistegevusest tekkivat müra, millest öist müra tuuakse välja probleemina ning mõningal juhul on täheldatud ka lõhnahäiringuid.” „Siiski vajaks käsitletav DP menetlus täiendavaid tõendeid, et uuendatav maakasutus võimaldab täiendavalt minimeerida UPM-Kymmene Otepää OÜ tootmisest (ptk 1.2) johtuvaid mürahäiringuid linna elamualadele.” Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu edasine	Otepää Vallavalitsus kujundab ettepanekutele seisukohad 7.12.2023. a toimuvaks detailplaneeringu eskiislahenduse täiendavaks avalikuks aruteluks.

	menetlemine sellisel kujul peatada, kuna keskkonnamõju eelhinnangus tooduga pole arvestatud. 3. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahenduse menetlemine sellisel kujul peatada, kuna ta on vastuolus KeÜS § 14. Hoolsuskohustus <i>Igaüks peab rakendama meetmeid oma tegevuse või tegevusetusega põhjustatava keskkonnahäiringu vähendamiseks niivõrd, kuivõrd seda on mõistlik eeldada. Täna isegi ei üritata mürahäiringu vähendamiseks midagi ette võtta ja seega on puhvertsooni kaotamine lubamatu!</i> 4. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahenduse menetlemine sellisel kujul peatada, kuna juba tema algatamine polnud kooskõlas PlanS § 128 (2) 1) ja 4) <i>(2) Detailplaneeringut ei algatata eelkõige juhul, kui:</i> <i>1) algatamine on ilmselgelt vastuolus üldplaneeringuga;</i> <i>4) planeeringu elluviimisega kaasneks ebaproportsionaalne kolmanda isiku õiguste riive.</i> Lähtudes PlanS § 142 (1) pole kohalik omavalitsus piisavalt põhjendanud kehtestatud üldplaneeringu muutmise vajadust. Üldplaneeringus täitis täna Hundivälja kinnistu puhvertsooni rolli tehase ja linnaelanike vahel. Planeeringu elluviimisel on lähtunud ainult eraettevõtte majanduslikust huvist. Tähelepanuta on jäänud piirinaabrite ja kogu kogukonna õiguste riive. Ilmselgelt on kohalik omavalitsus põhjendanud üldplaneeringu muutmise vajadust liiga vähe ja see on ka väga ühekülgne. 5. Teen ettepaneku vastavalt PlanS § 11 (1) lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lähtedokumentide hulka TalTech Ergonoomialabori 03.juuli- 20. juuli 2022 mõõtmisprotokoll 18082022 mis on kooskõlas Eesti Vabariigi seadustega ja	
--	---	--

		muude õigusaktidega. Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus on sellele tähelepanu juhitud! Punktis 2.9. ka sellele keskenduda. 6. Teen ettepaneku vastavalt PlanS § 11 (1) lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lähtedokumentide hulka TalTech Ergonoomialabori 13. veebruar-14. veebruar 2023 mõõtmisprotokoll 09032023, mis on kooskõlas Eesti Vabariigi seadustega ja muude õigusaktidega. Punktis 2.9. ka sellele keskenduda. 7. Otepää vallavalitsus on eelnevalt TalTech Ergonoomialabori poolt teostatud müramõõtmisega mitte arvestamise selgituseks Rahandusministeeriumile vastanud: „<i>Promethor Oy teostatud müramõõtmise lähteülesande ja mõõtmise teostamisse olid kaasatud kõik huvitatud osapooled, sh kohalik elanikkond. TalTech Ergonoomialabori poolt teostatud mõõtmiste puhul meile teadaolevalt kogukonda ja Otepää Vallavalitsust kaasatud ei olnud.</i>” Otepää vallavalitsus jättis mainimata milline seaduse punkt kohustab eesseisvast müramõõtmisest teavitama. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, milline <u>konkreetne õigusakt kohustab</u> kogukonda ja kohalikku omavalitsust teavitama eesseisvast müramõõtmisest, vastasel juhul võib jääda kogukonnal väärarusaam, et vallavalitsus omatahtsi seaduseid kehtestab või tõlgendab! 8. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, mida on UPM -Kymmene Otepää OÜ teinud käesoleval aastal müra vähendamiseks?	
--	--	--	--

		Terviseamet: „<i>Kui müra ületab piirväärtuse on müra tekitaja kohustatud müra vähendama.</i>” Ka käesoleval aastal on tehtud hulga kaebuseid Terviseametile ja Keskkonnaametile. Need edastatakse ka Otepää vallavalitsusele ja ilmselt on nendest teadlik UPM -Kymmene Otepää OÜ juhtkond. Käesolevas detailplaneeringus oleks mõistlik tarvitusele võetud meetmeid tutvustada, et näidata kuidas soovitakse tulevikus samuti elukeskkonda parandada ja müra vähendada. 9. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringus lahti seletada, kuna toimub UPM -Kymmene Otepää OÜ territooriumil palkide transport? Täna on jäänud väga segane arusaam. Promethor Oy mürauuringu ajal seda öösel ei tehtud, hilisemate TalTech Ergonoomialabori poolt teostatud mõõtmiste ajal jälle tehti. Käesolevas detailplaneeringus lubatakse seda öösel teha. Vajalik on täpne selgitus, kuna palgivirnade läheduses müra tekitavaid töid täna tehakse ja kuidas tuleviku perspektiiv oleks? 10. Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringu punkti 2.9.Otepää vallavalituse poolt tellitud ja Alkranel OÜ poolt 2022 aastal koostatud Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus kirja panduga: „<i>Tallinna Tehnikaülikooli ärikorralduse instituudi Ergonoomialabor viis 2022. aasta juulis läbi müra mõõtmise käesoleva KSH EH objekti lähialal (vt ka ptk 1.2), seoses vineeritehase tegevusest tuleneva müraga. Mõõtmise tellis Mart Roop. Mõõtmised toimusid kolmes kohas: Hundisoo 5, Aakre metskond 49 ja Kalda tn 8 kinnistutel. Mõõtmised toimusid nii päeval(07.00-23.00) kui</i>	
--	--	--	--

		ka öisel (23.00-07.00) ajal ning tuvastati ka impulssmüra. Impulssmüra tekitamine on aga keelatud peale 19.00, juhindudes määruse „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ lisast 1. Vastava määrusega sätestatud müra normtasemed on toodud tabelis 2.1. Sihtväärtused rakenduvad mh aladele, kus hoonestuse kasutuselevõttu on planeeritud peale 2002. a (st varem nt mitte tiheasustatud/kompaktselt asustatud alal). Tallinna Tehnikaülikooli mõõtmistulemuste protokollis kokkuvõttest nähtus, et mõõdetud tööstusmüra ületas nii päevast (60 dBA) kui öist piirväärtust (45 dBA). Mõõtmistulemuste järgselt, mis teadaolevalt esitatakse ka kohalikule omavalitsusele 2022. a septembris, oli siiski probleemseim öine müra (nt Hundisoo 5 kinnistul fikseeriti kuni 71,1 dB müra ekvivalenttase 03.07.22. a).” 11. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusele lisada, et antud detailplaneeringu realiseerumise üks võimalus oleks, kui täna UPM-Kymmene Otepää OÜ suudaks täita Keskkonnaministri 16.12.2016 määrust nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ Lisa 1: Impulssmüra põhjustavat tööd, võib teha tööpäevadel kella 7.00–19.00. 12. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et impulssmüra on ohtlikum kui arvatakse ja võib põhjustada kuulmiskadu, suurt stressi ning seda on ka teaduslikult palju tõestatud	
--	--	--	--

		(Smalt, et al. 2022, doi.org/10.1121/10.0013848; Arenas, J. 2021, International Journal of Acoustics and Vibration (Vol. 26, Issue 4); Davis, et al. 2017, doi:10.1016/j.heares.2016.10.020; Henderson, et al. 1986, doi.org/10.1121/1.394052; Raghunathan, et al. 1998, doi.org/10.1016/S0376-0421(98)00013-X). UPM-Kymmene Otepää OÜ tootmistegevus täna impulssmüra tekitab ja seda tõestab ka TalTech Ergonoomialabori mürauuring. 13. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu punktis 2.9. lahti seletada ja anda ka <u>konkreetne vastus Keskkonnaameti seisukohale</u>: „ ... Seega on küsitav, et kui juba olemasoleval tootmistegevusel esineb mürahäiring ning kui leiab kinnitust, et müra normtasemeid on ületatud, kuidas on tootmispiirkonna arendamine ja sinna lisanduvate tegevuste (ka laohoone rajamine, mis eeldab lisanduvat tootmistransporti jms) puhul müra häiringuid ennetatud, kui need juba on tõenäoliselt ületatud?” 14. Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringu punkti 2.9. „detailplaneeringu menetluses viia läbi müra modelleerimine...” ja lisada Otepää vallavalitsuse poolt tellitud ja Alkranel OÜ poolt 2022 aastal koostatud Hundivälja DP ja KSH eelhindangus tehtud soovitus selleks kasutada TalTech Ergonoomialabori poolt läbiviidud (2022) mürauuringus kogutud andmeid (mürauuringu tellija Mart Roop). 15. Rahandusministeerium oma kirjas 21.10.2022 nr 15-3/7407-2 tegi ettepaneku: „...lisada TalTechi	
--	--	---	--

		<i>Ergonoomialabori poolt juulis 2022. aastal tehtud mõõtmisprotokolli nr 18082022 Tööstusmürast tingitud keskkonnamüra mõõtmine Otepää linna elamurajoonis.”</i> Otepää vallavalitsus vastas: „Mitte arvestatud. Selgitus: <u>Otepää Vallavalitsus lähtub mürauringu osas Promethor Oy poolt teostatud mürauringust.”</u> Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringut ja selgitada, miks Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus ja Hundivälja detailplaneeringus pole Promethor Oy mürauringust lähtunud ega isegi mainitud, kuigi vald seda <u>ometi üheselt väidab?</u> 16. Rahandusministeerium oma kirjas 21.10.2022 nr 15-3/7407-2: „Vastavalt PlanS § 4 lõike 2 punktile 5 tuleb Otepää Vallavalitsusel tagada, et detailplaneeringu koostamisel hinnatakse selle elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid. Otepää vallavalitsus vastas: „Arvestatud” Teen ettepaneku täiendada Hundivälja detailplaneeringut ja lisada milliseid <u>majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale</u> avaldavaid mõjusid on Hundivälja detailplaneeringus täna arvestatud? <u>Antud detailplaneeringus on lähtunud ainult UPM-Kymmene Otepää OÜ majanduslikust huvist!</u> 17. Keskkonnaamet oma kirjas 11.10.2022 nr 6-5/22/17922-2 juhib tähelepanu müraga seonduvale: „Juhime tähelepanu, et uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtaseme atmosfääriõhu kaitse seaduse § 58 lg 1	
--	--	--	--

		<i>kohaselt.”</i> Otepää vallavalitsus vastas: „Arvestatud. <i>Selgitus: Täiendatud on lähteseisukohtade punkti 7.13 Müra-, vibratsiooni-, saasteriski- ja insolatsioonitingimusi ning muid keskkonnatingimusi tagavate nõuete seadmine.”</i> Teen ettepaneku, et Otepää vallavalitsus selgitaks <u>mida ja kus</u> ta täpselt täiendas ja milline on olnud selle mõju edasisele detailplaneeringu menetlusele? Antud detailplaneeringus täna seda kahjuks leida on väga raske, kui mitte võimatu! 18. Keskkonnaamet oma kirjaga 11.10.2022 nr 6-5/22/17922-2 juhib tähelepanu: „Juhul kui KSH siiski jäetakse algatamata, tuleb koostada kavandatava tegevuse mürahinnang detailplaneeringu koostamise käigus, kuna määruse nr 32 § 2 lg 1 alusel, kui planeeringuga kavandatakse ehitist või tegevust, mis võib kaasa tuua müra normtaseme ületamise, kuid selle puhul ei viida läbi keskkonnamõju strateegilist hindamist, peab planeeringudokumentatsioon sisaldama mürahinnangut.” Otepää vallavalitsuse vastus oli: „Arvestatud. Selgitus: Eelnõud täiendatud mürauuringu vajaduse osas. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringus välja tuua kuidas täiendati <u>eelnõud mürauuringu vajaduse osas</u> ja kus tänases detailplaneeringu eskiislahenduses seda küll leida võiks? 19. Teen ettepaneku lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse punkti 2.2: „Antud kinnistuid ja sinna rajatavaid laoplatse ei tohi edaspidiselt ka mitte ajutisel eesmärgil kasutada palkide ladustamise platsina”.	
--	--	--	--

		20. Teen ettepaneku punkti 2.9. lisada: Otepää vallavalitsus teeb jätkuvalt kõik selleks, et oma kodanikke säästa ööpäevaringsest ja väga häirivast palkide transpordil tekkivast mürast ja suurtootmiste õhusaastest Otepää kesklinnas ning täidab jätkuvalt Kliimaministeeriumi ettekirjutust: <i>„Euroopa Liidus on kavandatud, et roheleppe ambitsioonid koostoimes teiste algatustega peaksid 2030. aastaks vähendama rohkem kui 55% võrra õhusaastest tingitud tervisemõjusid (enneaegsed surmad) ja 30% võrra transpordimüra krooniliselt häiritud inimeste osakaalu.”</i> https://kliimaministeerium.ee/energeetika-maavarad/valisohk/mura#mura-ja-rohelepe 16. Vastavalt Euroopa Keskkonnaameti keskkonnamüra eksperdi Eulalia Perise arvamusele on mürasaaste suur probleem nii inimeste tervisele kui ka keskkonnale. Ta on muuhulgas toonud näite, kus: „Suur hulk linnu ja piirkondi on loonud ka vaiksed piirkonnad, kus inimesed saavad linnamüra puhata. Need on enamasti <u>haljasalad</u>, näiteks pargid või looduskaitsealad.” Täna on Otepää linnas ainuke parkmets ja haljasala selleks Kullalaane parkmets. Teen ettepaneku antud detailplaneeringus selgitada, miks on vallavalitsus sellest nii kergekäeliselt nõus loobuma? https://www.eea.europa.eu/et/articles/murasaste-on-suur-probleem-nii) 22. Vastavalt Transpordiameti seisukohale: „<i>Välisõhus leviva müra vähendamise teematikaga tegelevad Eestis Keskkonnaministeerium ja Sotsiaalministeerium koos allasutustega, kohalikud omavalitsused ja müraallikate valdajad.</i>” Teen	
--	--	---	--

		ettepaneku antud detailplaneeringusse lisada, kuidas tegelevad müra vähendamisega kohalik omavalitsus ja müraallika valdaja? 23. Teen ettepaneku punkti 2.9 lisada: „Mürasaastet hinnatakse õhusaaste järel tähtsusest teisel kohal olevaks tervist kahjustavaks teguriks.” 24. Teen ettepaneku punkti 2.9 lisada: „Müra mõju inimorganismile on kumulatiivne ja kahjustused võivad ilmnedas alles aja möödudes.” 25. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendust täiendada Otepää vallavalitsuse poolt tellitud ja Alkranel OÜ poolt 2022 aastal koostatud Hundivälja DP ja KSH eelhinnangus välja tooduga: „<i>Otepää valla üldplaneering (ÜP; 2013) – Otepää valla ÜP-s on Hundivälja kinnistu määratud puhkema, haljasala ja parkmetsamaa kasutusotstarbega alaks, vt joonist 2.2. Nimetatud kasutusotstarbega ala peamiseks eesmärgiks on võimaldada tegevusi välisõhus, nt sportimine ja vabaõhuürituste korraldamine. Lisaks sellele aitavad sellised alad vältida tootmisest tulenevate võimalike negatiivsete mõjude (müra, õhusaaste) kandumist naaberaladele. ÜP-s on välja toodud järgmine: Inimese täisväärtuslikuks eluks on vajalik parkide, haljasalade, looduslike ja poollooduslike metsaalade olemasolu. Samuti tõstab haljastus koha esteetilist väärtust ning muudab inimese elukeskkonna tervislikumaks ja meeldivaks. Nende toimimine ja edasiarendamine on oluline meeldiva elukeskkonna kujundamisel ning liikumiseks, virgestuseks ja spordiga tegelemiseks. Otepää valla keskkonnaväärtusteks on mh Otepää väikelinlik</i>	
--	--	--	--

		<i>miljöö, Otepää aedlinna miljööväärtuslik ruum, pargialad ning atraktiivne turismi- ja puhkemaastik. Ruumilise arengu eesmärkides on mh nimetatud linna roheline üldilme säilitamist.</i>” Tegu on täna kehtiva üldplaneeringuga ja sellest peab ka juhinduma! 26. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusele lisada, et Hundivälja kinnistu piirneb täna kehtiva üldplaneeringu kohaselt Hundisoo 5A parkmetsadega. Haljasala ja parkmetsa maa on valdavalt linnalisele asulale iseloomulikud puhkuseks ja <i>virgestuseks mõeldud</i> looduslikud ja poollooduslikud metsaalad. Vastavalt keskkonnaministri määrusele nr 71 tuleb tööstusala ümbruses olevad virgestusalad lugeda I kategooria müra tundlikeks aladeks, mille juures tuleb müraolukorra normidele vastavuse hindamisel lähtuda tööstusmüra piirväärtusest, mis on 55 dB päeval (Ld) ja 40 dB öösel (Ln). Lähtuma peab kehtivast üldplaneeringust! 27. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendust täienada ja lisada, et ka võibolla kunagi jõustuva uue Otepää valla üldplaneeringu kohaselt piirneb Hundivälja kinnistu haljasalaga, mis on I kategooria müra tundlik ala. 28. Täna on põhiline müraallikas (palkide ladustamine) 400 meetri kaugusel parkmetsa servast ja ületab TalTech Ergonoomialabori mürauuringute kohaselt vastavat lubatud mürataset parkmetsa piiril ligi 2 korda. Kuidas saab Hundivälja detailplaneeringu realiseerumisel, kui puhverala täidetakse mitme uue müraallikaga ja jääb alles ka senine müraallikas	
--	--	--	--

		vastata tulevikus normidele? Varasemalt pole Otepää vallavalitsus seda paberil selgitada osanud- võibolla seekord vähemalt üritab sellele vastata. . . <u>Vajalik on selle anomaalia kohta konkreetset selgitust!</u> 29. Punktis 2.5 on kirjas: „<i>Soovitav on säilitada olemasolevad puud, mis ei jää planeeritud hoonete ja rajatiste alale.</i>” Hundivälja detailplaneeringu algatamise järgselt eemaldati Otepää vallavalitsuse loal või vaikival nõusolekul suured põlispuud Hundivälja ja Hundisoo 5A servast. Teen ettepaneku punkti 2.5 lisada, et enne Hundivälja detailplaneeringu realiseerumist oleks soovituslik UPM-Kymmene Otepää OÜ juhtkonnal edaspidiselt olmasolevad põlispuud säilitada ja oodata ära käesoleva detailplaneeringu jõustumine. 30. Teen ettepaneku punkti 2.5 täienada ja lahti seletada, miks Hundivälja ja Hundisoo 5A servas kasvanud suured ja kõrged põlispuud <u>kõrghaljastuseks</u> ei sobinud, küll aga nüüd samasse kohta istutatavad taimed sobivad? 31. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusele mitte lisada: „Otepää vallavalitsus on korduvalt juhtinud UPM-Kymmene Otepää OÜ juhtkonna tähelepanu elanikkonna kaebustele, mida Keskkonnaamet ja Terviseamet on neile saatnud elanikelt seoses mürakaebustega, mis kohati ligi kaks korda ületavad normi. Seni pole UPM-Kymmene Otepää OÜ juhtkond sellele reageerinud ja jätkab palkide transporti öösel eirates Keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ Lisa	
--	--	--	--

		1: <i>Impulssmüra põhjustavat tööd, võib teha tööpäevadel kella 7.00–19.00.</i> . Otepää vallavalitsus on seisukohal, et vaatamata sellele võib lubada tootmismaa laienemist. Kuigi loogika on et, kui puhvertsoon kaotada ja müraallikaid sinna selle asmel juurde tekib ja otse elamute kõrvale, peaks ju müra hoopis suurenema oluliselt. <u>Otepää vallavalitsus on aga kindlal seisukohal, et tootmismaa laienemise järgselt tegelikult müra ja keskkonna häiring Otepää kesklinnas seeläbi hoopis väheneb!</u> Selle tõestuseks on täna olemas Promethor Oy mürauuring ja kui tulevikus väga vaja siis tellitakse laienemise järgselt uus mürauuring Soome firmalt Promethor Oy. Uuest mürauuringust kõiki ka eelnevalt teavitatakse, et nad saaksid selleks valmistuda ja UPM-Kymmene Otepää OÜ lubab, et seekord tehakse palgivirnade läheduses ka olulisi müra tekitavaid töid.” 32. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusele mitte lisada: „Kui Hundivälja detailplaneering on realiseerunud, ning vastavad taristud välja ehitatud ja kui need siis hilisemalt ei peaks kvalifitseeruma mingitele Eesti Vabariigi õigusnormidele ja selleks on liiatigi veel teostatud vallavalitsusega kooskõlastamata mürauuringuid, siis neid lammutada poleks ka otstarbekas ja oleks Soome firmale pealegi ka majanduslikult kahjulik. Õigusnormidele vastavust saab paberil tõestada vajadusel ka hilisemalt” 33. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Otepää vallavalitsus on teadlik AÕKS § 59 kirja panduga („<i>Müraallika</i>	
--	--	--	--

		<i>valdaja tagab, et tema müraallika territooriumilt ei levi normtaset ületavat müra.”)</i> ja ei ürita kiirkorras antud detailplaneeringut läbi suruda tootmismaa laienemiseks puhvertsooni arvelt, kuna täna seda punkti täita ei suudeta ja millele ka eelhinnangus on tähelepanu juhitud. Juhin tähelepanu, et ka nende ettepanekute tegemise käigus on tehtud avaldused kohaliku kogukonna poolt nii Keskkonnaametile kui ka Terviseametile seoses UPM-Kymmene Otepää OÜ tootmistegevusest tingitud häiretest. On alust arvata, et need on ka edastatud vallavalitsusele. 34. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, et Hundivälja detailplaneeringu naabrusse jäävad hoonestamata kinnistud on Terviseameti soovitusel (Terviseameti kiri nr. 9.3-1/22/9938-2) otstarbekas jätta hoonestamata ja seal pole mõistlik ka tulevikus ehitustegevust arendada. 35. Teen ettepaneku Hundivälja katasriükuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Hundivälja detailplaneeringu naabrusse jäävad hoonestamata kinnistud on Terviseameti soovitusel (Terviseameti kiri nr. 9.3-1/22/9938-2) otstarbekas jätta hoonestamata ja on seega maaomanikele edaspidiselt kasutud ning on mõistlik jätta tootmismaade ja Otepää linna elanike vahele puhvertsooniks. Näiteks ei saa pereelamumaad kasutada pereelamu ehituseks! 36. Teen ettepaneku Hundivälja katasriükuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Hundivälja detailplaneeringu naabrusse jäävad hoonestamata kinnistud on Terviseameti soovitusel	
--	--	--	--

		(Terviseameti kiri nr. 9.3-1/22/9938-2) otstarbekas jätta hoonestamata ja on seega maaomanikele <u>edaspidiselt kasutatud</u> ning on mõistlik jätta tootmismaade ja Otepää linna elanike vahele puhvertsooniks. Samuti puudub vajadus UPM-Kymmene Otepää OÜ-l neid peale detailplaneeringu realiseerumist omale osta, sest vallavalitsuse abiga sai need kätte täiesti tasuta! 37. Teen ettepaneku täienada punkti 2.12. Planeeringu elluviimine. „Planeeringu elluviimisel ei tohi kolmandatele osapooltele põhjustada kahjusid. Selleks tuleb tagada, et rajatavad hooned ja rajatised ei kahjustaks naaberkruntide kasutamise võimalusi (kaasa arvatud haljastust) ei ehitamise ega kasutamise käigus.” Vajalik on täpsustus, kuidas saab Hundivälja detailplaneering mitte kahjustada naaberkruntide kasutamise võimalusi, kui neid antud detailplaneeringu jõustumisel sihtotstarbeliselt kasutada ei saagi? Näiteks pereelamumaad kasutada pereelamu ehitamiseks? 38. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas tootmismaa laienemist puhvertsooni arvelt sooviv tehas kompenseerib kohalikule omavalitsusele kordades suuremad ebamugavused laienemise järgselt, kuna kõik mürakaebused edastatakse Terviseameti ja Keskkonnaameti poolt ka kohalikule omavalitsusele seisukoha võtmiseks ja probleemiga tegelemiseks? Loogika on, et kohalik omavalitsus võiks (võibolla ka peaks) sellele reageerima ja kulutama oma aega ning seeläbi ka maksumaksja raha! Igas omavalitsuses see ei	
--	--	---	--

		tarvitse kehtida ja kui riigiametilt saadud kaebused on otse prügikasti suunatud siis pole ju ka mingit kulu. Mugav ja odav! 39. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas tootmismaa laienemist puhvertsooni arvelt sooviv tehas kompenseerib ümberkaudsetele maaomanikele häiringutest tingitud ebamugavused ja sellest tingitud kinnisvara hinna muutumise olematuks? <u>Vajalik on konkreetsed ettepanekud antud detailplaneeringu realiseerimisest huvitatud ettevõttelt (UPM) koos kooskõlastustega nendelt, kes kvalifitseeruvad kompensatsiooni saajateks ja lisada antud detailplaneeringusse.</u> Näiteks Nursipalus on see punkt täna olulisim, et detailplaneeringuga saaks üldse jätkata. Siin on aga see lihtsalt „unustatud”. 40. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas tootmismaa laienemist puhvertsooni arvelt sooviv tehas kompenseerib ümberkaudsetele maaomanikele häiringutest tingitud ebamugavused? Nursipalus on Eesti Vabariik seisukohal: „<i>Samuti on töös toetus, mida makstakse otse elanikele eluhoonete heli ja vibratsioonihäiringu leevendamiseks. Selle täpsemad rakendamise tingimused on väljatöötamisel.</i>” Vajalik on täpsustus milline toetusmeede täna on töös Otepää vallavalitsuses, et tagada inimväärne elu UPM - Kymmene Otepää OÜ naabruses elavatele Otepää valla kodanikele? https://www.err.ee/1609138811/valitsus-kinnitas-nursipalu-	
--	--	--	--

		<u>harjutusvalja-uued-piirid-ja-kompensatsioonid-kov-idele)</u> 41. Riigikaitsekomisjoni esimees Kalev Stoicescu märkis: „Riigikaitsekomisjoni hinnangul soovib Kaitseministeerium leida Nursipalu harjutusvälja laiendamise osas kõigile osapooltele võimalikult head lahendused koostöös kohaliku kogukonnaga.“ Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringut täienada ja lisada, millist koostööd teeb Otepää vallavalitsus kohaliku kogukonnaga (peale ettepanekute küsimise ja siis nende prügikasti viskamist) ja kuidas antud detailplaneeringus seda kajastatud on? 42. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et Otepää vallavalitsus arvestab edaspidiselt, et kui detailplaneeringute ja KSH eelhinnangutes juhitakse tähelepanu, et antud detailplaneering on KeHJS §2² kohaselt olulise keskkonnamõjuga ja seda tõestavad ka uuringud-TULEB ALATI ALGATADA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE HINDAMINE!! 43. Teen ettepaneku lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse põhijoonisel Pos 8 ja muuta tänav otseseks, et vältida väga liiklusohtlike järskude kurvide teket vastavalt lisatud joonis 1 musta joonega tähistatult. Vajadus paigaldada ka üheselt mõistetavad liikluskorraldusvahendid.	
--	--	--	--

44. Teen ettepaneku Otepää vallavalitsusel mitte arvestamisele kuuluvatele ettepanekutele vastates üritada seekord sinna ka mingitki sisu panna ja mitte ajada jälle ümmargust juttu a'la stiilis: „Mitte arvestada. Otepää vallavalitsus on algatanud üldplaneeringut muutva detailplaneeringu ja küsinud asjaomastelt asutustelt ja isikutelt ettepanekuid. Otepää Vallavalitsus on tellinud mürauuringu (koostaja Promethor Oy, töö nr. PR10465-Y02)“- tinti kulus omajagu aga mitte arvestamise põhjendust oli ümmargune null või natuke vähem!

45. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, mitu eskiislahendust vald veel esitab ettepanekute tegemiseks enne kui Hundivälja detailplaneeringu ja KSH eelhinnangule esitatud ettepanekud, mida vald lubas arvestada, ka tegelikult arvestamist leiavad?

	46. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuste detailplaneeringu eskiislahenduse avalik arutelu, mis toimub Otepää vallavalitsuses 22.11.2023 kl.15.00 dokumenteerida täies mahus ja lisada käesolevasse detailplaneeringu eskiislahendusse. Samuti toimiti näiteks Nursipalu harjutusväljaku avalikul arutelul 07.10.2023. Seaduse kohaselt ja tuginedes eelnevale, lähevad Otepää vallavalitsuses „mitte arvestamisele” ainult kirjalikult esitatud ettepanekud. Mitte dokumenteerimise korral muutub eelmainitud arutelu mõttetuks külaladaks, kus ainukeseks pakutavaks kaubaks on tasuta hais ja palgikolin tulevikus. Võta kui tasuta saad ja mine mujale elama! 47. Soovin vastavalt PlanS § 135 (3) minu arvamus ja ettepanekud täies mahus avalikustada. 48. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada TalTech Ergonoomialabor on EAK poolt akrediteeritud ja edaspidiselt tellib Otepää vallavalitsus sealt vajalikud mürauuringud Hundivälja detailplaneeringu tarbeks. 49. Teen ettepaneku Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahenduse menetlusse lisada, kuidas Otepää vallavalitsus tõlgendab oma arusaama, et kui ühele olemasolevale mürale lisada veel müra juurde oleks tulemuseks müra vähenemine? Tõsi on, et lähtudes Keskkonnaameti müra mõõtmise juhendile (5.10.2021 Keskkonnamüra) siis näiteks kahe sarnase 60 dB müra liitmisel ei saada summaarseks müraks mitte 120 dB ega ka 0 dB , vaid 63 dB. Kui näiteks müraallika 1 tase on 55 dB ja allika 2 tase 51 dB. Nende vahe on 4 dB. Suurem müratase	
--	--	--

		on 55 dB ja kahe müra vahe on 4 dB, siis tuleb suuremale müratasemele liita 1,4 dB, et saada summaarne müratase, milleks on $55+1,4=56,4$ dB. Vajalik on <u>arusaadav</u> selgitus mitte viidata, et detailplaneeringu käigus selgub mürataseme muutus elamute läheduses. Juhin Otepää vallavalitsuse tähelepanu, et detailplaneering juba käib! 50. PlanS § 10. Huvide tasakaalustamise ja lõimumise põhimõtte <i>Planeerimisalase tegevuse korraldaja peab tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse.</i> Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse lisada, et antud detailplaneeringus arvestatakse edaspidiselt ka kogukonna arvamusega, mitte ainult UPM-Kymmene Otepää OÜ sooviga! 51. Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse punkti 1.4 lisada, et Hundivälja katastriüksus (nagu ka Hundisoo 5a) täitsid täna kehtiva üldplaneeringu kohaselt puhvertsooni rolli, et vähendada tootmistevõime tingitud müra ja õhusaaste kandumist elamualadele. 52. Punktis 1.5.2. seisab: „<i>Ettepaneku tegija hinnangul puudub Hundivälja katastriüksusel üldplaneeringu kohane haljasala- ja elamumaa arendamise potentsiaal ning planeeritav tegevus on antud piirkonnas sobilik ja lisandväärtust loov.</i>” Teen ettepaneku Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse punkti 1.5.2. lisada, et erinevad riigiametid ja kohalik	
--	--	---	--

		kogukond on arvamusel, et Hundivälja kinnistu peaks endiselt jääma puhvertsooniks tootmistegevuse ja elamualade vahele. 53. Hundivälja katastriüksuse detailplaneeringu eskiislahenduses seisab: „<i>Planeeringu elluviimisel tuleb arvestada ptk 2.9 ning keskkonnamõju eelhinnangus toodud nõuetega</i>” Teen ettepaneku lisada Hundivälja detailplaneeringu eskiislahendusse keskkonnamõju eelhinnangus Alkranel OÜ poolt kirjapandu: „<i>Inimese täisväärtuslikuks eluks on vajalik parkide, haljasalade, looduslike ja poollooduslike metsaalade olemasolu. Samuti tõstab haljastus koha esteetilist väärtust ning muudab inimese elukeskkonna tervislikumaks ja meeldivaks. Nende toimimine ja edasiarendamine on oluline meeldiva elukeskkonna kujundamisel ning liikumiseks, virgestuseks ja spordiga tegelemiseks. Otepää valla keskkonnaväärtusteks on mh Otepää väikelinlik miljö, Otepää aedlinna miljööväärtuslik ruum, pargialad ning atraktiivne turismija puhkemaastik. Ruumilise arengu eesmärkides on mh nimetatud linna roheline üldilme säilitamist.</i>”	